

Nenad Milošević

ŽIVOT U DVA VEKA

MOJA DEKADA

U stanu penzionisanog radnika,
samoupravljača i rentijera,
nastanjenog u vikendici,
dočekali smo kraj Jugoslavije,
hladnog rata, federacija, proletarijata;
iznenadni, raniji svršetak veka,
početak multipolarnog sveta,
nacionalizama, prekarijata.

Pod svetlošću mlečne kugle
u kuhinji s bledoplavim pločicama,
skinutim i izdrobljenim
u nekom bumu prodaje nekretnina – seckao sam luk.

I mi prekobrojni smo se grlili
u ranim indigo sumracima, uoči zime.

Te svetlosti kuhinje,
ne samo plavetnog neba,
neponovljive i nepropadljive.
Sa njima se ljubav povlači
iz vremenske ose.

Tamni i hladni spektakl
propasti socijalizma
i rata za teritorije bratskih naroda,
povremeno osvetljen
reflektorima *Si-En-En-a* i *Bi-Bi-Si-ja*
i blicevima foto-reportera
nad našim budnim
Trnova Ružica podnebljem, potraja predugo
kao nezaslužena robija.

GLASOVI

Da ljubav mir nije imala, zaboravismo.
Šta su oči rata videle koga je briga.

Samo kao jedna u nizu dekada
u kojoj sam dobio i izgubio
sve što sada nabrajam, računa se,
poslednja u veku i milenijumu, doduše,
ali prekobrojna, crna rupa istorije
samo nama darovana.

Mišljenje ću svoje dovršiti
u pesmama Žilberta;
donjim bogovima,
đaka hvale željnih – otpozdraviću,
jer i ja, što se kaže, uskoro
skidam epolete, demisioniram.

IZDAJSTVA

Zidovi kuće s novim vlasnikom
mirise menjaju.
Tišina bivših stvari
približava se kosmičkoj tišini.

Dvadeset gradova je ime promenilo.
Hiljade medenica je o klin okačeno.
Truba zapeva iza brda,
na festivalu trube i u nedeljno jutro
ispred zgrade mladoženje.

I prema smrti drugih, da li samo u pandemiji,
ravnodušniji.
Odgovornost za srećne trenutke
u budućnosti slabi.
A kako i ne bi, kad sve manje,
čak i poznanika, ima tamo.

Želja osta, a draga je isprošena.
Bez ljubavi sve je pusto.

Izdao sam te Dvadeset i prvi veku
u limbu Dvadesetog ostao,
na granici, pred tobom zastao
kao Mojsije pred obećanom zemljom.

U tebe su prešli moje telo, društveno biće
i literarna mašina.

Čitaj ovu pesmu između redova.

Vaša samoljubav je vaš raj
na šalteru novog milenijuma, rekli su mi.
Prihvatio sam ponuđeni, novi identitet.

U pesničkim slikama od vlasništva
oslobađam zemlju na kojoj sam stajao.

Tri domovine sam izdao
ne bih li do otadžbine samotan stigao,
u kolo se uhvatio, staru pesmu zapevao,
ponos i čast kroz nogavice istresao,
život s milošću, ne više muze, nego vile otpočeo.

ŽIVOT U DVA VEKA

*Kad umre čovek
i moje srce rušno je – da,
ali za ove koje sada sahranjuju u alejama,
ja hvale nemam.
Vest o smrti pesnikinje Mirjane
koja se ratovima protivila
dežurni urednik nevoljno je
prihvatio da objavi.*

Sve su mi dalji patrijarsi i vladike,
neprijatelje i prijatelje moje –
istom rukom miluju.
Brat je od brata ukrao,
da, ali mu nije vratio i neće.

Pad socijalizma,
baš po sredini, na kraju nečega
i početku ničega
moj život je prepolovio
kao vedri dan kiša.

Upleten u Dvadeseti vek
kao kosa u klas divljeg ječma,
nepovratno, muke moje –
nabijam i pritiskam kolenima
kofer sutrašnjice.

Da li će u analima pisati o
pre smrti umrlima.

Ne obećavam i ne dugujem ništa.

Čas majčinim, čas očevim sjajem osvetljen
u senkama inače – plačem
nad svetom nedovršenim,
neosvećenim i neposvećenim.

Za evrokomunistom Hobsbaumom
koji je napustio partiju
i kao Ciganče bez čerge ostao.

Za kadetima od žena neljubljenih,
u belim uniformama,
pokošenim plotunima Crvene armije,
u klasju žita, umesto njega.
Za Larinom čednošću, takođe plačem.

Kao devojka-komesar sve samlji,
što zbog stida, što zbog laži
u mislima belilom prelazim
preko posveta koje sam napisao
u pesmama i u knjigama.

Neka počivaju u miru drugi tekstovi,
upisujem se bez komentara,
oslobađam drugog od sebe,
gledam kako me od blata pravi.

HUMANOID KOJI SILAZI NIZ STEPENICE

Prijatelji, ko nas je rasterao.
Zašto se na trgovima ne sastajemo.
Plej-listama sam se prepustio.
Tonem u gorčinu dok pritisak raste.

Od Uskrsa pijuckam nemačka vina.
Misao je mekša i toplija.

Lutanja po prošlom veku
neizvesnija su i dalja
i hrabrenja mi sve više treba
na početku treće dekade novog,

neustrašivosti Jovanke
sa uzvitlanim mačem iz Orleana,
da uporedim sadašnje sa
nepravdama iz devedesetih,

i sa onima iz dvehiljaditih
kada se talas povukao revolucionarni
i mi ostadosmo na sprudu restauracije
sa ispreturanim sećanjima,
ispranim ljubavima bližnjih i roda,
kad teret individualnosti
pade na sito dremeljivog naroda.

Formatiran, arheologiziran i suv,
razložen i vakuumiran,
sa nekorišćenim komorama bića;
skeleton u prašnjavom uglu
sobe tehničkog instituta
za kojeg motori nikad nisu napravljeni,
otpad i spomenik.

Prerano slavljen, nadama grljen,
prognan u bolja, virtuelna vremena
iz kojih oplakuje sadašnji i prošli, surovi svet.

SNEGOVI KROZ VEKOVE

Dva dana padao i dva se topio
prvi sneg poslednjeg meseca
prve godine treće dekade novoga veka.

U prethodnom mraz i sneg su me bistrili,
praznici uznosili, s rodbinom mirili.

Vode otekle, asfalt se osušio i pobeleo.
Garave gomilice leda severac drži na okupu.

Pa ovo je stara klima, znana,
zabeli se između Dana republike i Svetog Nikole,
sunce za obdanice topi sneg,
a mraz ga noću u led pretvara.

Ali ja više nisam dečak
pred snežnom kraljicom
i izbor iskupljenja se suzio.

Radi predaje odštetnog zahteva sadašnjosti
nade u budućnost iz prošlosti, prikupljam.

Može li pesnikova zrelost da zaustavi
nevidljive katastrofe naroda,
Milankovićevo učenje o ciklusima otapanja glečera.

Zašto odugovlačiš sa čitanjem
naših knjiga i rukopisa,
u horu me grde stari pesnici.

Kada dizgine pesme ispustim
želja nakratko trijumfuje,
nad svake vrste dužnostima,
nad mrtvilom tačke – reči
u rasporedu novom.

Polustarče, bez straha u novi vek zakorači.
Ispod prvog snega stari led ne vreba.

JEZIK I RAJ

Raste moje znanje, a hlapi obrazovanje.

Da sam progovorio na španskom
moje izjave ljubavi bile bi odlučnije,
definicije jasnije, kao i razlozi
por la vida y por la muerte.

Iz različitih svetlosti neba
došli su naši jezici.
Bog ih je umnožio
kako bi egzistirao i kao čovek,
misao kasnila za životom,
pesma išla ispred smrti,
a ljudi u raju srcem progovarali.

U slomljenom kontinuitetu
i ti s radošću padaš u aporiju
kroz suvi znoj između dva trenutka,
ni prorok ni kauzalista,
ni istorijski materijalista koji rida u snu:
Viva la revolution permanente!

LJUBAV, NOĆNI OBLACI I SMRT

Vi, noćni oblaci,
negativi mojih radosti,
pod punim mesecom
mislim prvi put na vašu,
kao pećinskog bilja i dragog kamenja
kraj nogu Euridikinih,
dok je Hermes
pridržiava u hodu – naklonost.

Ljubav savladava prostor i vreme
mogu sad da tvrdim,
po cenu života, ne zastajući
preko smrti ide
kao i vi što nad nama
prolazite, neznani.

MUZA I PESNIK

Cigareta sa belim filterom u uglu usana.
Ima li momka
kojem odgovara ovakva devojka.

Došla sam da ga ljubim
za sve dane u kojima nije ljubio.

Prva sam začula krike ushićenja i radosti
što su dugo u nemuštom robovali.
A on, on je prvi imao predosećanje.

Talas koji je pogurao valja se još,
ali njegov glas je tiši.
Ja već drugog tražim.
On je zaboravio da ja ne umirem.

Osim, ako bih napisala pesmu
i stala pred njega kao pesnikinja,
ili njegova dragana.
Šta bi on više voleo?

* * *

Previdi ljudsku glupost i zlo, živi zdravo,
kroz sećanja, osećanje neka ti dođe,
kad voljena si bila zauvek,
rekao sam jednoj ženi danas.
I još: da mi je najbolje kada pišem stihove.

Svako je otišao na svoju stranu, dođe večer.
Da sam bar malo iza sada,
ili iza prošlog, svejedno je teško,
na bilo kom jeziku napisati reč život.

*Bolu mojih prepona, kao što je
Hambert Lambert Dolores rekao,
posle ponoći parčetu torte šćućurenom
u uglu frižidera, kažem: svrabu mog jezika.*

KO JE NA FOTOGRAFIJI

Kada bih ih sreo, mada oni žive,
u drugoj zemlji i kontinentu,
zamolio bih prolaznika da nas fotografiše.

Mene s njima. Nas sa njom.
Mene i nju s njim.
Lanselota sa Ginervom i kraljem.
Ivon sa Hjuom i Džefrijem,
Strahinju sa Alijom i Anđom.

Kosovku devojku
sa našim glavama u naručju,
naizmenično usne nam kvasi.
Hermesa, Euridiku, Orfeja.

ČETVRTA BITKA ZA HARKOV

Proleće je stiglo kalendarski
i sneg više ne škripi pod nogama.
Mrazevi nepokorni klimatskim promenama,
do podneva odolevaju suncu
i stežu rano s večeri,
ništa još čistu formu ne zadobija.

Mogao je početak rata
kraj pandemije da sačeka.
Možda je i bolje ovako
da zajedno do leta skončaju.
Samo da se svet ne vrati na staro
i vrapci već znaju
koliko je ovo vreme posustalo.
Za jedan dan, za tren
u globalnom performativu
sve može biti demantovano,
istopljenim voskom
iz Otkrovenja Jovanovog zaliveno.

Raspevavam se uz Migela Fletu.
Ne nežno, ali precizno biju rakete ruske,

da li po pravoslavcima
ili unijatima ukrajinskim, ne znaju.
Tek stara neverstva nisu zaboravljena
i nož srebrni, da li iz trave visoke
ili iz dubine fioke
na suncu boga Aresa zasjao je.

Umanjuju se sadašnje,
na račun grešaka prošlosti.

Šta je Harkov bogu zgrešio
da i u ovom ratu prokuva.
Na istim poljima
gde su se slavno slovenska braća
protiv *vraga* borila
sada između sebe bore se.

Pravda, hramljuće kljuse
ukazuje se na horizontu.
Stigle su je kao i nas, godine.

I ja stradam zbog ideala
za koje ne zna se da li sam odbacio,
jer mojoj braći treba, ako ne meta,
onda džak za udaranje.

Socijalizam je pobedio, ali se ušecerio.
Tetka Radmila je govorila
da su u kraljevini devojke
ceo dan za metar cica radile.
Okrenula je ogledalo ka zemlji.
Crkva je molbu patrijarhu Pavlu
tražila da napišem rukom.

Usrećio si me Dvadeseti veku i nisi.
Ipak bih te sada pio na slamčicu.
Dosadilo mi je ovde, u gostima.
Palim tvoje ugasle baklje,
i vraćam ih na zidove pećine,
preuzimam rizike
traženja ljubavnog razloga,
zbog sjaja i u ime njegovog, zbog Euridike.